

**RÄDDNINGSTJÄNSTEN
STORGÖTEBORG**

Kommunal Plan för räddningsinsatser

- Vid Sevesoverksamheter (högre kravnivån) i
Räddningstjänstens Storgöteborgs område.

Del I: Allmän del

Handläggare: Stefan Karlsson

Fastställd av: Anders Ekberg

Datum: 2019-01-02

Reviderad: 2025-06-09

Utställd för synpunkter: 2018-12-29 t.o.m. 2019-01-31
2025-06-24 t.o.m. 2025-07-24

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Syfte	3
1.2	Lagstiftning	3
1.3	Disposition	4
1.4	Uppdatering och kommunikering av planen	5
2	Räddningstjänstens förmåga	6
2.1	Enheternas förmåga	6
2.2	Tillfällig anpassning av förmågan.....	6
2.3	Ledningsförmåga	7
2.4	Samverkan	8
2.5	Kommunikation	8
2.6	Övningar	9
3	Varning och information till allmänheten	9
3.1	Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	9
3.2	Information till allmänheten.....	10
4	Koppling till interna styrdokument och mobilt beslutsstöd	10
4.1	Utryckningsbestämmelser och instruktioner	10
4.2	Mobilt beslutsstöd	11
5	Underrättelse till myndighet i annat land	11
6	Verksamheter	11

1 Inledning

Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) är ett kommunalförbund med nio medlemskommuner: Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund och Tjörn, sammanlagt ca 923 000 invånare. I dessa kommuner svarar RSG för räddningstjänst och förebyggande brandskydd. Uppdraget innebär att förhindra och begränsa olyckor, förbereda och genomföra räddningsinsatser, vidta åtgärder efter olyckor samt inom sitt kompetensområde medverka i samhällets krishantering. Resurserna är anpassade efter samhällets risk- och hotbilder för olyckor som kan föranleda räddningsinsatser.

RSG arbetar aktivt med att identifiera risker och förebygga olyckor genom samverkan lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Verksamhetens uppdrag regleras av en förbundsordning och styrning sker genom ett handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor och årliga verksamhetsplaner.

1.1 Syfte

Detta dokument beskriver kommunal plan för räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter (högre kravnivån) inom Räddningstjänsten Storgöteborgs område. Syftet är att på ett överskådligt sätt beskriva risker i förbundet utifrån 2 kap. 4 § LSO samt hur Räddningstjänsten Storgöteborg har planerat för att agera vid en händelse som kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. I planen beskrivs de resurser som kan behövas, hur de ska samordnas samt hur allmänheten ska varnas och informeras. Planen ska ligga till grund för bland annat introduktioner av befäl i organisationen och återkommande övningar ihop med verksamheterna vart 3:e år.

Planen kompletteras av RSG:s engagemang i de förebyggande åtgärder som verksamheterna vidtar för att minska riskerna och konsekvenserna av olyckor samt den förmåga som verksamheterna själva har att agera i enlighet med sin egen interna plan för räddningsinsatser.

1.2 Lagstiftning

Bestämmelserna för kommunens plan för räddningsinsatser finns bland annat i:

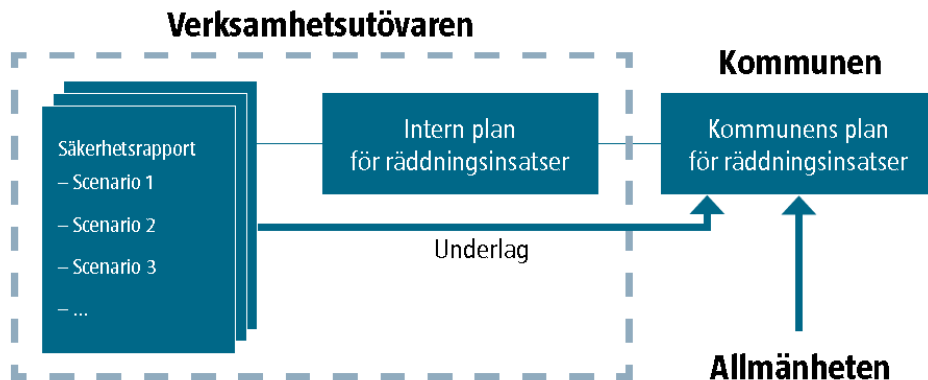
- 1 kap. 3 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor
- 3 kap. 6 § förordningen (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor,
- 4 - 6 §§ samt bilaga 2 i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Då det i RSG:s område finns verksamheter som klassas under SEVESO högre kravnivå ska RSG upprätta en kommunal plan för räddningsinsatser och därmed planera för:

- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten och till berörda organ och myndigheter i området.

Respektive verksamhet som omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen ska ta fram en säkerhetsrapport inklusive en intern plan för räddningsinsats. Dessa utgör underlag till kommunens

plan för räddningsinsats, se Figur 1. Den kommunala planen ska delges berörd verksamhet vid ett samråd för att de ska ha möjlighet att kommentera den och samordna den med verksamhetens interna plan för räddningsinsatser.

Figur 1. Verksamhetsutövarnas säkerhetsrapporter och interna planer för räddningsinsatser utgör underlag till kommunens plan för räddningsinsatser.

1.3 Disposition

Planens disposition är indelad i två delar, se Figur 2:

1. En allmän del (del I) som är offentlig och delges allmänheten. Här beskrivs på en övergripande nivå räddningstjänstens förmåga, hur varning av allmänheten går till och riskerna vid de klassade verksamheterna.
2. I del II är planen riktad mot en specifik verksamhet och beskriver genomförandet av räddningsinsatser vid de dimensionerande scenarier som utarbetats i den specifika organisationens analys av sina risker som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön.

Genom den valda dispositionen har prövats vilka uppgifter som är offentliga. Del II innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 § samt 13 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Av detta skäl ställs inte denna del av planen ut till allmänheten för synpunkter.

Utgångspunkter för planens innehåll har hämtats ur MBS:s *Kommunens plan för räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter*.

Figur 2. Disposition av kommunens plan för räddningsinsats.

1.4 Uppdatering och kommunikering av planen

Den kommunala planen för räddningsinsats ska förnyas vart tredje år eller när det annars, till följd av ändrade förhållanden, finns anledning till det. I samband med att kommunen upprättar eller förnyar planen ska kommunen på lämpligt sätt ge allmänheten möjlighet att lämna synpunkter på planen. (3 kap. 6 § FSO).

I tabell 1 nedan anges genomförda uppdateringar i dokumentet.

Revidering	Datum	Ändring	Signatur
Upprättad	2018-12-18	Utställningshandling	Skn
Revidering	2019-02-06	Rev. Pga. inkomna synpunkter från samråd med verksamheterna.	Skn
Revidering	2019-03-19	Fastställd av räddningschefen	Dg
Revidering	2022-01-20	Uppdaterad enl. 3 års intervall/Reviderad text	Skn
Revidering	2025-06-09	Utställningshandling. Del II (paraplydokument) utgår från den kommunala planen (befintliga del III blir nya del II). Hänvisning till hemsida för info om verksamheter. Justeringar pga utökat förbund. Justering av nomenklatur.	KII

Tabell 1: Revideringar i detta dokument.

2 Räddningstjänstens förmåga

Kommuner ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst enligt 3 kap. 8 § LSO. I programmet ska anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. Riskbilden inom RSG:s område, kopplat till verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen, visar på ett antal olika händelser som kan leda till räddningsinsats.

Varje händelse är unik och åtgärderna måste alltid anpassas efter omständigheterna för att möta hjälpbehovet. Den förmåga som krävs för att kunna vidta nödvändiga åtgärder kan därför inte beskrivas för varje enskild händelse utan behöver generaliseras. Handlingsprogrammet beskriver vilka risker som finns inom förbundsområdet samt vilken förmåga som finns för att minska sannolikheten för att olyckorna inträffar och minska konsekvenserna av inträffade olyckor.

2.1 Enheternas förmåga

I handlingsprogrammet har RSG:s operativa enheters förmåga delats in i övergripande kategorier. Följande kategorier av förmågor har identifierats:

- Brand i byggnad
- Brand utomhus (brand i skog och mark, fartyg, fordon och andra fristående objekt)
- Trafikolycka
- Olycka med farliga ämnen (brand i brandfarlig vätska och gas, annan olycka med farliga ämnen)
- Naturolycka
- Drunkning (vattenlivräddning)
- Avsiktliga händelser (antagonistisk händelse)
- Nödställd person (hot om suicid, räddning av personer i andra fall, prehospitalt omhändertagande)
- Specialförmågor
- Nationella avtal förstärkningsresurser

En räddningsinsats kan medföra behov av förmågor från flera kategorier. Vid en händelse i en Sevesoklassad verksamhet kan det till exempel finnas behov av åtgärder som faller inom kategorierna *brand i byggnad*, *olycka med farliga ämnen* samt *brand i brandfarlig vätska och gas*. Förmågorna ska därför ses som en helhet där aktuella delar tillämpas utifrån behovet vid den specifika räddningsinsatsen.

2.2 Tillfällig anpassning av förmågan

Den angivna förmågan kan i vissa situationer vara reducerad på grund av rådande aktuella omständigheter. Förhållanden som kan påverka är till exempel extrem väderlek, begränsad framkomlighet för nödvändig utrustning, förändringar i risk- och hotbild samt begränsad resurstillgång på grund av samtidiga händelser.

Ledningsorganisationen anpassar kontinuerligt tillgång och placering av resurser och förmåga i förhållande till riskbilden i förbundet, behovet av beredskap och pågående räddningsinsatser. Då en pågående räddningsinsats påverkar beredskapen för andra händelser disponeras resurserna om så

att en skälig beredskap upprätthålls. Detta sker genom omfördelning av resurser, inkallning eller förstärkning från samverkande organisationer, se avsnitt 2.4. Detta kan medföra längre insatstider, begränsningar i förmåga och/eller kapacitet jämfört med när systemet beskrivs utifrån ett opåverkat grundläge. Vid kända ökningar av risk- och hotbilden kan även förmågan tillfälligt ökas. Exempel kan vara en långsamt eskalerande processtörning eller vädervarning om extremt väder.

Förutsättningar för detta finns genom tillgången till egen ledningsorganisation, förbundets samlade tillgängliga resurser samt möjligheten att ta hjälp av närliggande räddningstjänster (VRR¹), andra myndigheter och aktörer.

2.3 Ledningsförmåga

RSG har genom den egna Larm och Ledningscentralen (LC) goda förutsättningar för att hantera flera räddningsinsatser samtidigt i förbundet då det dygnet runt finns Ledningsoperatörer och ett Vakthavande Befäl (VB), en Regional Insats Ledare (RIL) samt en Vakthavande Räddningschef (VRC) som leder systemet. Genom utdelade mandat från VRC ges styrning och stöd åt pågående operativa insatser.

Riskbilden inom området medför att det krävs förmåga till ledning av flera samtidiga medelstora räddningsinsatser i olika delar av förbundsområdet eller vid en större räddningsinsats med stort ledningsbehov. RSG har förmåga att hantera händelser med en hög dynamik och med uthållighet över tid. Beredskap finns för att kunna växla upp stabsarbetet åt VRC samt att bedriva fältstab som ett stöd till Räddningsledaren.

I förmågan ingår att ta emot stöd från andra organisationer för räddningstjänst samt andra myndigheter och aktörer. RSG ska därmed ha förmåga att leda en större organisation än vad de egna resurserna sammantaget utgör i syfte att kunna hantera stora och komplexa händelser med uthållighet över längre tid. Vidare ska RSG ha förmåga att medverka i andra myndigheters räddningsinsatser samt att samverka med andra myndigheter och aktörer vid behov.

RSG har förmåga att kontinuerligt bedöma och anpassa ledning och användning av resurser i förhållande till riskbilden i förbundet, behovet av beredskap och pågående räddningsinsatser.

¹ Västra räddningsregionen

Operativ ledningsorganisation

Ledningsorganisationen är ett samlingsnamn för ledningsfunktionerna (den eller de personer som ansvarar för och leder en räddningsinsats) och stabsorganisationen inklusive ledningscentralen.

Ledningsorganisationen kan förenklat sägas ha två huvuduppgifter:

1. Löpande värdera risk- och hotbilder och utifrån det förbereda RSG för kommande behov.
2. Organisera och leda RSG:s resurser samt samverka med andra berörda aktörer vid räddningsinsatser.

Ledningscentralen bedömer initialt behovet av resurser till en händelse. Som utgångspunkt finns för större komplexa händelser fördefinierade larmplaner. Beroende på händelsens omfattning och karaktär kan ledningen av insatsen utövas av styrkeledare, insatsledare eller regional insatsledare i rollen som räddningsledare (RL). De aktiverade ledningsfunktionerna bedömer därefter behovet av ytterligare resurser. Vakthavande räddningschef, med hjälp av vakthavande befäl, svarar för den sammantagna hanteringen av en eller flera räddningsinsatser och beredskap.

Ledningsfunktionerna är dels placerade ute i förbundets olika områden för att snabbt komma ut till olycksplatsen, dels centralt för att ha en bra helhetssyn över verksamheten. Ledningsfunktionernas placeringar anpassas till aktuell risk- och hotbild eller aktuella händelser. Styrkeledare, insatsledare och regional insatsledare kan också tjänstgöra i stabsarbete vid större eller flera samtidiga räddningsinsatser.

De olika ledningsfunktionerna möjliggör ledning av flera samtidiga medelstora räddningsinsatser i olika delar av förbundsområdet eller vid en större räddningsinsats med stort ledningsbehov. Ledningsförmågan kan förstärkas genom inkallning av extra personal eller med stöd från intilliggande räddningstjänster.

2.4 Samverkan

Samverkan med andra myndigheter och enskilda sker såväl fortlöpande som vid en specifik händelse. Denna samverkan sker utifrån aktuella förutsättningar och behov med de aktörer som är aktuella. Viss samverkan är för närvarande formaliserad genom avtal. Beskrivning av dessa avtal återfinns i förbundets handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor.

När förbundet är belastat kan räddningshjälp begäras av närliggande kommuner eller enligt ett särskilt framarbetat koncept som omfattar hela Västra Götaland (innefattar även kontakter med andra län). På så sätt kan både förstärkning av resurser ske till en händelse på en större Sevesoverksamhet eller till andra händelser i förbundets område så att egna resurser kan frigöras till en händelse på en större Sevesoverksamhet.

2.5 Kommunikation

Räddningstjänsten larmas av Sevesoverksamheten initialt via automatiskt brandlarm eller intryckt larmknapp (om aktuellt) samt alltid kompletterande samtal via SOS Alarm, företrädesvis via 112. Räddningstjänsten larmas av allmänheten via 112.

Vid de allra flesta händelser finns det ett stort behov av samverkan mellan olika organisationer och för att möjliggöra en effektiv kommunikation används RAKEL, ett gemensamt radiosystem för blåljusaktörer och andra samhällsviktiga aktörer i Sverige.

RSG har tillsammans med vissa Sevesoanläggningar skapat en kommunikationsplan som möjliggör tidig samverkan redan under utlarmningen mellan Räddningsledare och viktiga säkerhetsfunktioner i drabbad verksamhet.²

Kommunikation, i sin större betydelse, är en del i RSG:s hela uppdrag. Den är en förutsättning för att stödja de som bor, besöker och bedriver näringsverksamhet i medlemskommunerna att förebygga brand och olyckor. RSG har för avsikt att ta initiativ till kommunikation, och budskap ska vara planerade och samstämmiga. Organisationen ska vara tydlig, öppen och använda ett språk som är lätt att förstå.

2.6 Övningar

Den kommunala planen för räddningsinsats ska övas minst vart tredje år gentemot de verksamheter som omfattas av högre kravnivå enligt Sevesolagstiftningen. Sevesoverksamheterna ska tillika öva sin interna plan för räddningsinsatser med samma tidsintervall. Dessa planer samövas mellan verksamhetsutövaren och kommunal räddningstjänst.

Syftet är att öva verksamhetens interna plan med nödlägesorganisation och rutiner tillsammans med RSG:s kommunala plan. Innehållet i övningarna kan variera.

RSG:s handläggare för Farlig verksamhet ansvarar för att initiera övning av den kommunala planen. Övningen involverar både operativa styrkor och ledningsresurser. RSG tar kontakt med verksamheten för avstämning inför genomförandet. En viktig del är att verksamhetens interna plan för räddningsinsats prövas gentemot den kommunala planen. Dessa övningar ställer därför höga krav på att även ledningsfrågor på olika nivå tas med i övningen.

3 Varning och information till allmänheten

3.1 Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)

Vid allvarliga olyckor och händelser samt vid svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner ska allmänheten kunna varnas och informeras. Detta kan göras med hjälp av varnings- och informationssystemet Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA). Varnings- och informationssystemet består av flera delar:

- Utomhusvarning (tyfonsignal).
- VMA via Sveriges Radio och SVT kompletterat per automatik med VMA på internet och i appar
- Meddelande i berört område som SMS och talat meddelande i fast telefoni (=terminalutrustning)
- Varning kring kärnkraftverk

² Beskrivs för berörda verksamheter i Del II - Detaljerad del.

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) går alltid ut via radio och TV kompletterat per automatik med internet och appar. Som huvudregel ska det även gå ut i berört område per SMS och i fast telefoni (=terminalutrustning) även om det kan göras undantag i vissa fall. För att VMA snabbt och korrekt ska kunna ges finns fördefinierade mallar till meddelanden.

Vid vissa tillfällen kompletteras VMA med utomhusvarning (ofta benämnd "Hesa Fredrik"). Utomhusvarningen aktiveras efter beslut av Räddningsledaren eller Vakthavande räddningschef. Alternativt kan signalen aktiveras av SOS Alarm Sverige AB eller i vissa fall direkt av en farlig verksamhet (tillämpas inte inom RSG:s område i dagsläget).

När utomhusvarningen nyttjas består den av upprepade 7 sekunder långa ljudstötar med 14 sekunders paus mellan. När signalen ges ska allmänheten bege sig inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation och lyssna på riks- eller lokalradion. Aktiveras utomhusvarningen ska den direkt åtföljas av VMA "Viktigt meddelande till Allmänheten" i radio, TV och terminalutrustning med aktuell information, råd och anvisningar till allmänheten. Utomhusvarningen testas regelbundet första måndagen varje kvartal kl. 15.00. OBS! Observera att det från en Sevesoverksamhet kan ljuda sirener för att varna för lokal fara, t.ex. för att utrymma av personal. Dessa ska ej förväxlas med utomhusvarningen.

3.2 Information till allmänheten

Avseende de Sevesoverksamheter som denna plan omfattar, har respektive kommun skyldighet att aktivt informera boende i riskområden vart femte år, eller när förändringar sker i verksamheten som påverkar riskbilden. Information om Sevesoverksamheterna finns tillgänglig på RSG:s hemsida, www.rsgbg.se. Informationen tas fram i samarbete med verksamhetsutövarna.

4 Koppling till interna styrdokument och mobilt beslutsstöd

RSG:s kommunala planering i sin helhet innefattar flera interna styrdokument som kopplas mot de olika verksamheter som klassas enligt den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen. Då flera av verksamheten hanterar likartade produkter, risker och planerade räddningsåtgärder är de samlade och gällande för samtliga verksamheter.

4.1 Utryckningsbestämmelser och instruktioner

Ett urval av de interna styrdokument som har bäring på den kommunala planen är:

- Utryckningsbestämmelser i Västra Räddningsregionen
- RSG Larmplaner
- RSG Interna riktlinjer för skumanvändning
- Operativ instruktion: Beredskapshandling vid planerad övningsverksamhet
- Operativ instruktion: Försörjning till insats
- Operativ instruktion: Händelserapport
- Operativ instruktion: Höjdarbete
- Operativ instruktion: Rutin vid inkallning till samverkanskonferenser
- Operativ instruktion: Vakthavande räddningschef i Västra Räddningsregionen
- Operativ instruktion: Vakthavande befäl i Västra Räddningsregionen
- Operativ instruktion: Räddningsledarinstruktion i Västra Räddningsregionen

- Operativ instruktion: Samverkansperson och andra samverkansformer i Västra Räddningsregionen
- Operativ instruktion: Ledningsstöd i övergripande ledning (VRC-stab) i Västra Räddningsregionen
- Operativ instruktion: Acetylenflaskor – hantering vid räddningsinsats
- Operativ instruktion: Rökdykarinsats med andningsapparat
- Operativ instruktion: Viktigt meddelande allmänheten (VMA) i Västra Räddningsregionen

4.2 Mobilt beslutsstöd

Viss objektspecifik information är utformad så att stab, operativ ledning och insatspersonal kommer dem tillhanda genom digital information via mobila beslutsstöd i utryckningsfordon, ledningsfordon eller i RSG:s interna nätverk. Dokumenten kan också finnas också i verksamhetsbundna pärmar.

Den objektspecifika informationen beskriver i huvudsak:

- Information om byggnader, brandskyddet, verksamheten, kontaktuppgifter och risker.
- Ritningar, bilder med insatsinformation.
- Information om hur tekniska skyddssystem fungerar och hanteras.
- Vid behov även information om objektspecifika typhändelser/scenarier.

5 Underrättelse till myndighet i annat land

I de fall där en olycka vid en farlig verksamhet påverkar annan stat ska berörda myndigheter i det påverkade landet underrättas. I de olycksscenarier som kan komma att bli aktuella inom RSG:s geografiska områden görs bedömningen att den här typen av underrättelse inte kommer behövas, varför en detaljerad planering för detta inte har genomförts.

6 Verksamheter

Inom RSG:s område finns flertal verksamheter som klassificerats som Farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO. Vilka av dessa som även omfattas av Sevesolagstiftningen kan läsas på RSGs hemsida där informationen hålls uppdaterad (se avsnitt 3.2).